

[Diderichsen.]

hele vokser frem og udfolder sig og, forhåbentlig da, sætter nogle skønne blomster, når sommerens time er inde.

Else-Merete Ross: Jeg har opfattet ministeren således, at hun ikke har torpederet kulturcenterforslaget, men bare ikke vil mase på uden at høre på kritiske røster. Også på mig har „Kritisk Revy“'s artikler og sommerens kronikker gjort indtryk og ændret min oprindelige indstilling en del. Det forekommer mig, at det væsentlige ikke er færdige centre, men mødet mellem befolkning og kultur, og at det bør fremmes på alle mulige måder.

For nogle er samtidens mest moderne kunst og litteratur en så levende realitet og berigelse, at de ønsker, at alle andre skal delagtiggøres deri. Der skal man naturligvis nok være lidt forsigtig. Ministeren sagde i går, at hun hører til dem, der, måske både i tide og i utide, har talt om kunstens nødvendige udfordring og om den forløsning og glæde, den har givet, men jeg vil dog gerne trøste ministeren: jeg tror ikke, at nogen, der har hørt hende, nogen sinde vil have den opfattelse, at hun har talt i utide om disse ting, for det er det ikke, når et menneske er så dybt engageret, som ministeren er.

Jeg ville gerne have lov til at give et lille eksempel på kunstformidling og citere fra Jevtusjenkos „Erindringer i utide“, hvor han skriver:

„Før end mange af mine digte er blevet trykt, har jeg læst dem højt og prøvet dem på mennesker af de forskellige professioner. Bifaldet er naturligvis ikke i sig selv nogen prøve. Den virkelige prøve er drøftelserne. På en fabrik optrådte jeg i frokostpausen. Arbejderne glemte helt deres mad... mens de hørte på mig næsten en time. Da fløjten lød og de skulle tilbage til værktøjsmaskinerne, var der en ældre, trætt kvinde, der tørrede sine øjne... og sagde til mig:

— Læs noget mere for os, kære ven... Så kan vi altid senere arbejde den ekstra time af...

Disse ord var mig den højeste af alle belønninger.“

Jeg mener ikke, danske digtere skal lade publicering af deres digte være afhængig af

tilslutning fra befolkningen, og jeg tror faktisk, at det, Jevtusjenko gjorde, det var, at han læste op, han forklarede, han diskuterede, og derved skabte han en sådan forståelse, at de, der hørte ham, faktisk gav ham accept for det, han bad dem om at acceptere. Jeg tror, danske digtere hyppigere skulle læse deres værker op og drøfte dem med folk. Jeg tror, elfenbenstårnsattituden hos mange, foruden den indbyrdes bekrigelse mellem forskellige iseretninger, gør, at mange mennesker simpelt hen giver op og synes, at moderne litteratur er for svær for dem.

Den kunstformidling, som ministeren foretog gav ude på Plumroses fabrik, mindede mig lidt om Jevtusjenkos optræden på fabrikker. Jevtusjenko søgte arbejdernes accept for sine digte, før han offentliggjorde dem. Ministeren søgte derimod at gøre allerede publicerede digte af Ribbjerg forståelige og fattelige for fabrikkens ansatte. Men der var den lighed mellem de to foretagender, at de begge fortsatte langt ud over den fastsatte mødetid; der var begge steder skabt et behov for at forstå.

Kulturformidling kan ske på så utallige måder, at vi skal sørge for at gøre de eventuelle lovforslag meget smidige og ikke alene skabe ministre muligheder — det er sikkert gratis — men skaffe muligheder for så mange former for kunstformidling som muligt, muligheder dels for den engageredes meddeltelse til andre, dels for folks egen aktivitet, medleven og medopleven på alle disse områder. Jeg tror, det er så vigtigt at gribe dette an på den rette måde, at ministeren har ret i, at vi skal tænke os ualmindelig godt om.

Må jeg bede om, at man ikke alene tænker på en udbygning af eller et samarbejde med alle allerede eksisterende institutioner og ikke alene tænker på, at kommunerne i første omgang skal løse kulturhusproblemet. Jeg erkender, at der mangler lokaler af moderne standard; men der findes også mennesker, som under meget beskedne former starter ikke kulturcentre eller -huse, men samlingssteder, hvor folk kan mødes i fælles interesse for kunst i dens mangfoldige former. Lad os få dem med ind i foretagendet, og lad os passe på, at eventuelle love bliver så smidige, at disse små og beskedne, privat startede centre, i ordets bedste be-